

AVANGARDA

modernistički pokreti

1910. – 1930.

- fran. *L'avant garde* - prethodnica
- nema jedinstvenog stila - jedinstveno je samo odbacivanje tradicije
- zajednički označava velik broj smjerova (-IZAMA) koji nisu vezani za samo jednu nacionalnu književnost
- sve je uvjetovano socijalnim i političkim prilikama te atmosferom koja je vladala uoči 1. svjetskog rata

- dominantno načelo stvaranja je
NAČELO ORIGINALNOSTI
- avangarda u književnosti označava:
  - 1) osporavanje postojećih struktura i sustava u cjelini
  - 2) ukidanje estetskih zabrana
  - 3) depersonalizacija umjetnosti
(čovjek gubi primat)
  - 4) razbijanje svih logičkih struktura

FUTURIZAM (tal. futuro= budućnost)

- FILIPPO TOMMASO MARINETTI - objavljuje Futuristički manifest 1909.
- futuristi veličaju energiju, brzinu, industrijsku civilizaciju, veliča se stroj
- Italija; protivljenje starim vrijednostima
- pokret je bio sve manje umjetnički, sve više politički: razvija se agresivni nacionalizam i fašizam

- u književnosti futurizam znači:
upotreba urbanih tema, koriste se
vulgarizmi, novotvorenice, napušta
se smisao i traga se za novom
vrstom stiha, rime i ritma
- Rusija (Majakovski)

EKSPRESIONIZAM

- zagovara traženje unutarnje zbilje, istina je u čovjeku, a ne izvan njega (lat. *expressio* - izraz) - umjetnost je **KRIK** protiv očaja
- ishodište je u Njemačkoj; časopisi **Der Sturm** (*Juriš*)
- u drami: igra svjetla, neartikulirani krikovi

nadahnuće se nalazi tamo gdje
nema ljepote pa nastaju "ružni
motivi": bučni gradovi, bolnički
odjeli za najteže bolesti, krčme,
rat, siromaštvo na ulicama...

- ekspresionisti donose svoju unutrašnju stvarnost, tj. ekspresiju
- zagovaraju estetiku ružnoće, teme su glad, smrt, rat, strah i pobuna
- prikazuje se kaos, nemir i izgubljeni pojedinac
- dominiraju lirika i drama

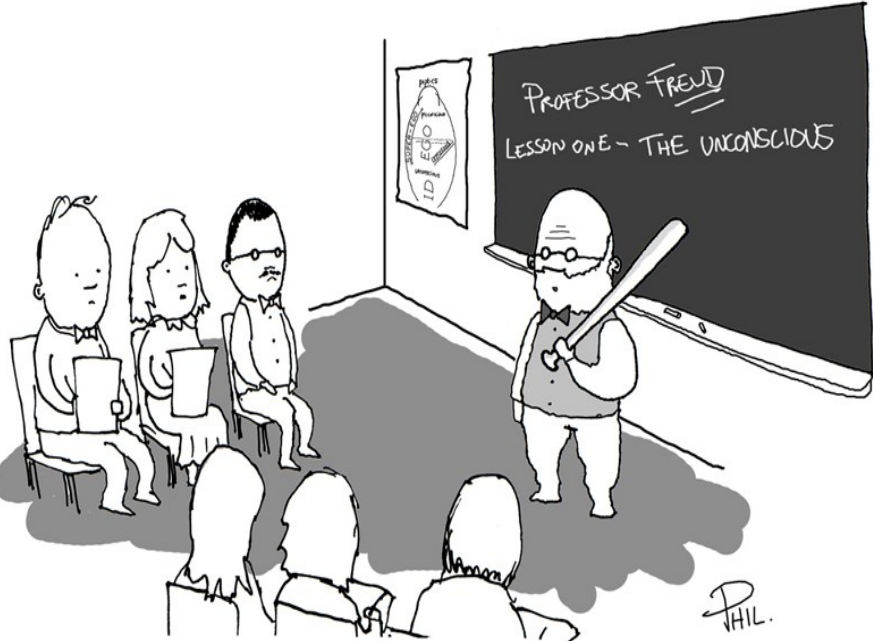

DADAIZAM

- dolazi od dječjeg tepanja " DA - DA" (besmisleno)
- nastao je u Zürichu 1916.
- **TRISTAN TZARA** je pisac manifesta dadaizma u časopisu "Dada"
- sljedbenici okupljeni oko caffea "Cabaret Voltaire"
- Zastupaju nihilizam (negiranje svega), pobunu, odbacuju tradiciju; upotrebljavaju tzv. crni humor, ironiju, porugu, osporavaju sve što ima nekakav smisao, ismijava "vječnu ljepotu", nema logike u pisanju
- izrazite književne djelatnosti nema, ali je utjecao na sve pravce

NADREALIZAM

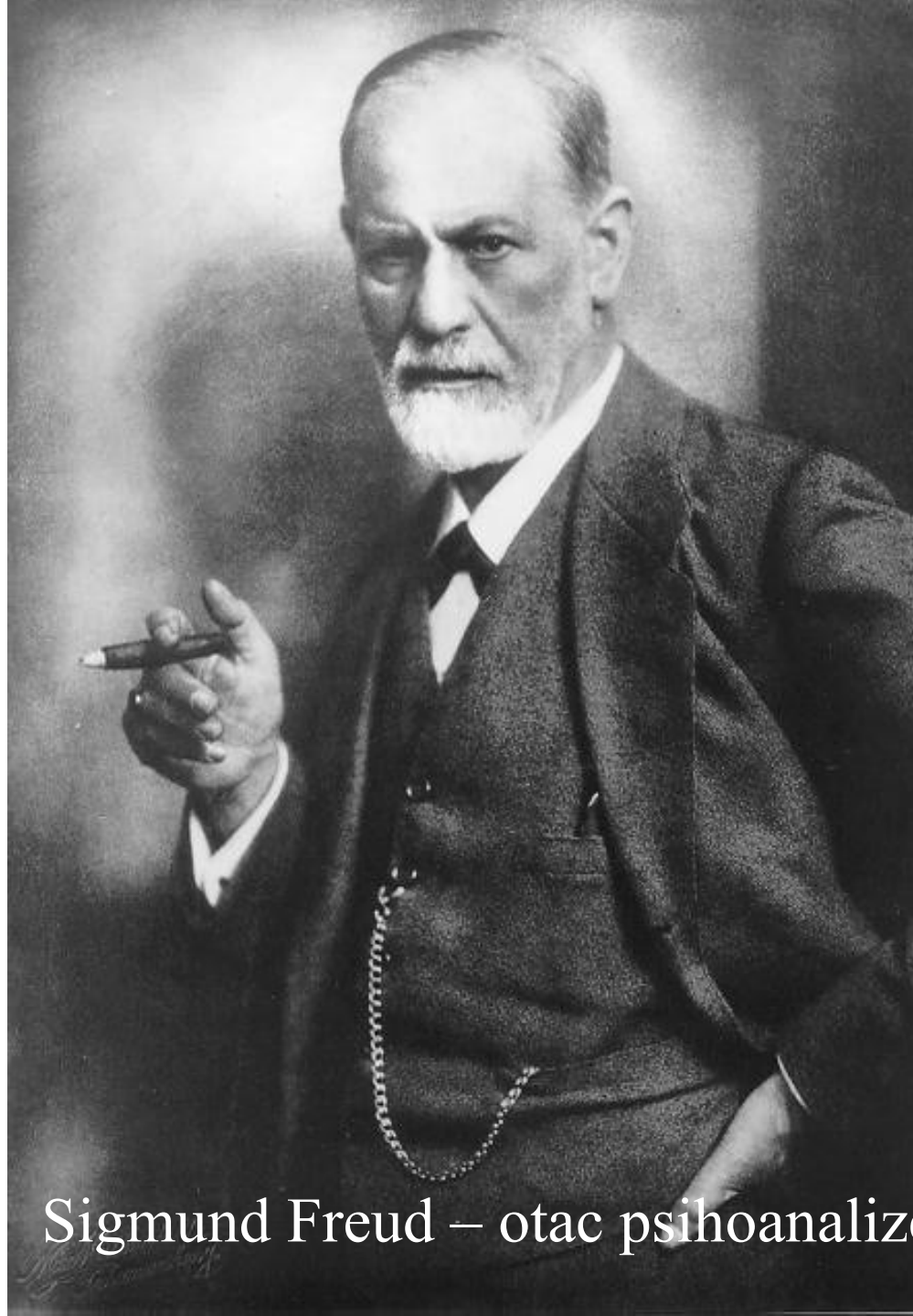
- pristup umjetnosti utemeljen je na psihoanalizi Sigmunda Freuda; istražuje se čovjekovo nesvjesno (ono stoje potisnuto)
- traži se **AUTOMATSKO PISANJE** (spontano pisanje, bez razmišljanja, proizvoljnost)
- slobodno nizanje asocijacija - čisti diktat misli-nema kontrole razuma; težište je na iracionalnome; nadrealistička djela prikaz su slobodne mašte, asocijacija i snova
- predstavnik **ANDRE BRETON, VIRGINIA WOLF, JAMES JOYCE**

"Can I have a volunteer, please."

Freud's theory of the unconscious mind.

Sigmund Freud – otac psihoanalizy

KUBIZAM

- lat. *cubus* – kocka
- pravac u slikarstvu
- sve se može prikazati osnovnim geometrijski likovima
- predstavnik je ...

IMAŽINIZAM

- lat. imago - slika
- pravac u Engleskoj, SAD-u i Rusiji
- karakteristike: jednostavnost, jasnoća, sažetost, konkretna vizualna slika nasuprot apstrakciji avangarde, jasni detalji, jasna upotreba riječi iz svakidašnjeg govora, slobodan stih, pesimistički ugođaji
- **EZRA POUND (SAD), SERGEJ JESENJIN (RUSIJA)**

SOCIJALISTIČKI (SOC) REALIZAM

- SSSR
- aktualne teme iz života i djela koja će odgojno djelovati na "narodne mase", likovi crno-bijeli
- umjetnost svedena na promidžbu komunističke politike (Lenjin pa Staljin)
- **MAKSIM GORKI**

plakati, parole
monumentalne
zgrade

